Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Vastine
26.11.2024

VN/12957/2023

Työ- ja elinkeinoministeriö
erityisasiantuntija Tuuli Oikarinen
johtava asiantuntija Outi Vilén

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN TOINEN VASTINE TALOUSVALIOKUNNALLE (PYKÄLÄMUUTOSEHDOTUKSET)

Työ- ja elinkeinoministeriö (jäljempänä myös TEM) toimittaa ohessa talousvaliokunnalle pyydetyn toisen vastineen liittyen hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 147/2024 vp). Ministeriö on aiemmin toimittanut vastineen talousvaliokunnalle esitetystä lausunnoista (20.11) ja tämän täydennyksen (22.11).

Talousvaliokunta pyysi 22.11 ministeriötä täydentävää vastinetta (pykälämuutosehdotuksia) 26.11 mennessä kahteen asiaan. Ensimmäinen on esitetyn talousvyöhykkeen merituulivoimalain 4 §:n sääntelyn muuttaminen siten, että siinä annettaisiin hyödyntämisluvan hakemisen mahdollisuus myös kilpailutuksessa toiseksi tulleelle. Toinen se, että poistettaisiin esitetystä talousvyöhykkeen merituulivoimalain 5 §:stä rajoitus, joka mahdollistaa vain yhden kilpailutuksen voittamisen tarjoajaa kohden kerralla.

Työ- ja elinkeinoministeriö on ottanut kantaa kyseisten säännösehdotusten muuttamiseen aiemmassa, 20.11 toimitetussa vastineessaan. Tässä vastineessa esitetään, mitä säännösten muuttaminen esitetyllä tavalla edellyttäisi. TEM toteaa ensinnäkin, että johtuen esitetyn lain kilpailutusmallin rakenteesta, pelkkien valiokunnan muutosehdotusten tekeminen edellyttää myös muiden, kuin 4 ja 5 §:n avaamista.

TEM korostaa lisäksi, että talousvaliokunnan pyytämien säännösmuutosehdotusten lisäksi tulisi samalla tehdä useita muita pykälämuutoksia, jotta kilpailutusmalli säilyisi toimivana ja tasapuolisena kaikille osallistujille. Jos pelkästään mahdollistetaan toiseksi tulleelle hyödyntämisluvan hakumahdollisuus ja poistetaan rajoitus, jonka mukaan voi voittaa vain yhden kilpailutuksen kerrallaan, tällä on useita kielteisiä vaikutuksia kilpailutusmallille: vakuusjärjestelmä ei olisi tasapuolinen kaikille toimijoille, hankkeiden toteutuminen voisi viivästyä ja osa esityksen muusta sääntelystä menettäisi merkityksensä.

TEM korostaakin erityisesti, että jos toiseksi tulleelle annetaan mahdollisuus hakea hyödyntämislupaa voittajan vetäytyessä, tulisi toiseksi tulleelle asettaa velvoite asettaa uusi osallistumisvakuus. Lisäksi Energiavirastolta tulisi poistaa mahdollisuus järjestää saman alueen kilpailutus uudelleen, jos jo kaksi toimijaa on päättänyt olla hakematta kyseiselle alueelle hyödyntämislupaa. Tällöin harkinnan tulisi olla Energiaviraston

sijaan valtioneuvostolla, jonka päätäntävaltaan kuuluu kilpailutusten määrä ja aikataulu.

TEM arvioi, että jos tässä vastineessa esitetyt, toiseksi tulleen hyödyntämisluvan hakumahdollisuuteen liittyvät pykälämuutokset toteutetaan kokonaisuudessaan, esitetty kilpailutusmalli säilyisi toimivana. Toiseksi tulleen luvanhakumahdollisuus voi joko nopeuttaa tai hidastaa merituulipuiston toteutumista kyseiselle alueelle. Jos toiseksi tullut hyödyntää mahdollisuuden ja alkaa edistää hanketta, hanke toteutuu todennäköisesti nopeammin, kuin jos alue kilpailutettaisiin uudelleen. On kuitenkin myös mahdollista, ettei toiseksi tullut hyödynnä mahdollisuutta, jolloin uuden kilpailutuksen järjestämiseen tulee viivästys. Muutoksen vaikutukset eivät kuitenkaan ole TEM:n arvion mukaan merkittäviä.

Jos kilpailutuksen voittorajoitus (yksi tarjoaja voi voittaa kerrallaan vain yhden kilpailutuksen) poistetaan tekemättä samalla TEM:n ehdottamia muita muutoksia, valtion riski yhdestä hankekehittäjästä kasvaa merkittävästi, mikä voi johtaa alhaisempaan hankkeiden toteutumisen todennäköisyyteen. Tämä johtuu siitä, että jos kerralla järjestetään vaikkapa kolme kilpailutusta, voi niihin osallistua toimija, jolla on jo kaksi hyödyntämislupaa. Jos kyseinen toimija voittaisi kaikki samanaikaisesti järjestettävät kilpailutukset, voi tällöin samalle toimijalle päätyä viisi hyödyntämislupaa, joka voisi tarkoittaa huomattavaa osaa kaikista koskaan kilpailutettavista talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista. Alueita on mahdollista todennäköisesti kilpailuttaa vaan rajallinen määrä, hallituksen esityksen arvion mukaan usean vuoden aikana korkeintaan kymmenen. Jos suuri osa hankkeista päätyy samalle toimijalle, madaltuu hankkeiden toteutumistodennäköisyys ja toisaalta valtion riski kasvaa, jos yritystä kohtaa esimerkiksi jokin yllättävä tilanne, joka heijastuu kaikkiin hankkeisiin.

Jos taas samalla kuin voittorajoitus poistetaan, toteutetaan TEM:n ehdottama toinen rajoitus, jossa voittojen määrää kerralla rajoitetaan sen mukaan, kuinka paljon osallistujalla on jo hyödyntämislupia, voidaan TEM:n arvion mukaan yhdistää valtion riskin rajaaminen siihen, että voittorajoitus olisi hallituksen esitystä huomattavasti lievempi hankekehittäjille. Olennainen muutos hallituksen esityksen ehdotukseen on, että sama toimija voisi saada *kerralla* enintään kolme aluetta, joka voisi vähentää hankkeiden toteutumisen todennäköisyyttä ja hidastaa hankekehitystä. Hankkeiden toteutumisen todennäköisyys ja hankekehityksen nopeus olisi kuitenkin huomattavasti korkeampi, kuin jos tehtäisiin pelkästään valiokunnan ehdottama muutos.

1 Pykäläehdotukset

Seuraavassa on esitetty pykälämuutokset suhteessa hallituksen esitykseen. Muutokset näkyvät muutosmerkinnöillä.

Laki

merituulivoimasta talousvyöhykkeellä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

2 luku

Kilpailutus

4 §

Kilpailutuksen järjestäminen

— —

~~Jos kilpailutuksen voittaja ei hae hyödyntämislupaa 16 §:n 1 momentissa tarkoitetussa määräajassa, Energiavirasto voi päätöksellään järjestää saman talousvyöhykkeen merituulivoima-alueen kilpailutuksen kerran uudelleen.~~

— —

5 §

Kilpailutusmenettely

Kilpailutusmenettelyssä Energiavirasto määrittää kilpailutuksen voittajan ja toiseksi sijoittuvan vertaamalla tarjousten hinta-laatusuh~~detta~~~~teeltaan parhaan tarjouksen kilpailutuksen voittajaksi~~ siten, että tarjoajat saavat pisteitä sekä tarjoamastaan hyödyntämismaksusta että laadullisista tekijöistä. Laadulliset tekijät voivat koskea tarjoajan taloudellista tilaa, kokemusta, osaamista ja muuta kykyä edistää hanketta, hankkeen ympäristövaikutuksia, hankkeen hyväksyttävyyden edistämistä, energiajärjestelmän joustavuuden edistämistä, turvallisuutta sekä Euroopan unionin lainsäädännössä edellytettäviä seikkoja.

~~-~~Jos samanaikaisesti järjestetään yhtä useamman talousvyöhykkeen merituulivoima-alueen kilpailutus, voi yhteisö, yritys tai niiden ryhmittymä voittaa: ~~yksi tarjoaja voi kuitenkin voittaa vain yhden kilpailutuksen.~~

1) vain yhden kilpailutuksen, jos yhteisöllä, yrityksellä tai sen konserniyrityksellä, tai tarjoajan ollessa ryhmittymä, sen muodostavilla yhteisöillä, yrityksillä tai niiden konserniyrityksillä, on yksin tai yhdessä kaksi hyödyntämislupaa sellaisille talousvyöhykkeen merituulivoima-alueille, joilla ei ole otettu tuulivoimapuistoa suunniteltuun käyttöönsä;
2) korkeintaan kaksi kilpailutusta, jos yhteisöllä, yrityksellä tai sen konserniyrityksellä, tai tarjoajan ollessa ryhmittymä, sen muodostavilla yhteisöillä, yrityksillä tai niiden konserniyrityksillä, on yksi hyödyntämislupa sellaiselle talousvyöhykkeen merituulivoima-alueelle, jolla ei ole otettu tuulivoimapuistoa suunniteltuun käyttöönsä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan:

~~-~~1) säätää esivalintakriteereistä, joilla pisteytettävien tarjousten määrää karsitaan;

2) säätää tarjottavalle hyödyntämismaksulle minimitaso, jonka alittavalla tarjouksella ei voi voittaa kilpailutusta tai sijoittua siinä toiseksi;

3) antaa tarkempia säännöksiä kilpailutusmenettelystä, tarjousten arvioinnista, tarjottavasta hyödyntämismaksusta ja valintakriteereistä;

4) säätää voittajan ja toiseksi sijoittuvan ratkaisutavasta tasatilanteessa.

Energiaviraston on tehtävä kilpailutuksen tuloksesta kirjallinen päätös.

6 §

Tarjous

— —

Tarjoaja ei määräpäivän jälkeen saa muuttaa tarjoustaan oma-aloitteisesti eikä peruuttaa tarjoustaan. Jos samanaikaisesti järjestetään yhtä useamman talousvyöhykkeen merituulivoima-alueen kilpailutus, ja tarjoaja osallistuu useamman alueen kilpailutukseen, kuin tarjoaja 5 §:n 2 momentin rajauksen mukaan voisi voittaa, tarjouksessa on ilmoitettava alueiden ensisijaisuusjärjestys.

— —

9 §

Osallistumisvakuus

Kilpailutuksen osallistujan on viimeistään 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuna määräpäivänä annettava Energiaviraston hyväksi osallistumisvakuus. ~~Jos osallistuja osallistuu useampaan samanaikaisesti järjestettävään kilpailutukseen, osallistujan ei tarvitse asettaa kuin yksi osallistumisvakuus.~~ Vakuuden määrän on oltava riittävä varmistamaan osallistujan sitoutuminen hankkeen edistämiseen. Jos osallistuja ei ole asettanut vakuutta viimeistään määräpäivänä, Energiaviraston on jätettävä osallistujan tarjous huomiotta.

— —

10 §

Osallistumisvakuuden vapauttaminen ja realisointi

Energiaviraston on vapautettava:

1) muiden kuin voittavan tarjouksen tehneiden osallistujien osallistumisvakuudet kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun se on tehnyt päätöksen kilpailutuksen tuloksesta;

2) voittaneen tarjouksen tehneen osallistujan osallistumisvakuus, kun 18 §:ssä tarkoitettu edistämisvakuus on annettu;

3) toiseksi sijoittuneen 16 §:n mukaisesti asettama uusi osallistumisvakuus, kun 18 §:ssä tarkoitettu edistämisvakuus on annettu;

4~~3~~) kaikkien osallistuneiden osallistumisvakuudet, kun se on tehnyt päätöksen kilpailutuksen keskeyttämisestä.

~~Energiavirastolla on oikeus ryhtyä kilpailutuksen voittajan asettaman osallistumisvakuuden realisointiin, J~~jos kilpailutuksen voittaja tai uuden osallistumisvakuuden asettanut toiseksi sijoittunut on laiminlyönyt 9 §:ssä säädetyn velvollisuuden huolehtia osallistumisvakuuden voimassaolosta, ei ole antanut edistämisvakuutta 18 §:n 1 momentissa säädetyssä ajassa tai jos valtioneuvosto on tehnyt kielteisen hyödyntämislupapäätöksen. Energiavirastolla on oikeus ryhtyä osallistumisvakuuden realisointiin.

13 §

Kilpailutuksen keskeyttäminen

Energiaviraston on keskeytettävä kilpailutus, jos tarjottavalle hyödyntämismaksulle on säädetty 5 §:n 3~~2~~ momentin 2 kohdassa tarkoitettu minimitaso eikä se täyty.

3 luku

Muotoiltu: LLPykala

Hyödyntämislupa

15 §

Hyödyntämisluvan myöntäminen

— —

Hyödyntämislupa voidaan myöntää ehdollisena, vaikka 5 §:n 4~~3~~ momentissa tarkoitettu päätös kilpailutuksen tuloksesta ei ole lainvoimainen. Hyödyntämislupaa ei voida kuitenkaan myöntää, jos kilpailutuksen tulosta koskevaan päätökseen on vaadittu oikaisua eikä oikaisuvaatimukseen ole annettu päätöstä.

Mitä tässä pykälässä säädetään kilpailutuksen voittajasta, sovelletaan myös kilpailutuksessa toiseksi sijoittuneeseen, jos sillä on oikeus hakea hyödyntämislupaa 16 §:n mukaisesti.

16 §

Hyödyntämislupahakemus

Kilpailutuksen voittajan ~~Hyödyntämislupaa~~ on haettava hyödyntämislupaa viimeistään neljän kuukauden kuluttua siitä, kun kilpailutuksen tulosta koskeva päätös on saanut lainvoiman. Hyödyntämislupaa voi hakea, vaikka päätös ei ole lainvoimainen.

Jos voittaja ei hae lupaa 1 momentissa tarkoitetussa ajassa, työ- ja elinkeinoministeriön tulee ilmoittaa viipymättä kilpailutuksessa toiseksi sijoittuneelle mahdollisuudesta hakea hyödyntämislupaa. Jos toiseksi sijoittunut haluaa hakea hyödyntämislupaa, sen on viimeistään kuuden kuukauden kuluttua ilmoituksen tiedoksisaannista haettava lupaa ja asetettava uusi osallistumisvakuus Energiaviraston hyväksi. Vakuuden tulee olla voimassa siihen asti, että 18 §:ssä tarkoitettu edistämisvakuus on asetettu. Muutoin toiseksi tulleen uuteen osallistumisvakuuteen sovelletaan 9 §:ää.

Hyödyntämislupahakemus toimitetaan työ- ja elinkeinoministeriöön. Hakemuksessa on esitettävä selvitys, joka on tarpeen 15 §:ssä säädettyjen luvan myöntämisedellytysten täyttymisen varmistamiseksi sekä 17 §:ssä tarkoitettujen lupaehtojen antamista varten.

Tarkempia säännöksiä hakemuksessa esitettävästä selvityksestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Hyödyntämisluvan ehdot

Hyödyntämisluvassa on annettava tarpeelliset ehdot:

1) hakijan kilpailutukseen antamaan ~~voittaneeseen~~ tarjoukseen sisältyneevän tarjotun hyödyntämismaksun maksamisesta;

2) hakijan kilpailutukseen antamaan ~~voittaneeseen~~ tarjoukseen sisältyneiden ~~vien~~ laadullisten tekijöiden noudattamisesta;

3) hankkeessa noudatettavista määräajoista, muista hankkeen edistymisen kannalta tarpeellisista seikoista sekä niistä raportoinnista;

4) hyödyntämiseen liittyvistä tutkimuksista ja niihin liittyvien tietojen toimittamisesta;

5) edistämisvakuudesta;

6) muista seikoista, jotka ovat turvallisuuden tai talousvyöhykelain mukaan valtiolle kuuluvien oikeuksien tai velvollisuuksien kannalta tarpeellisia, kuin 1–5 kohdassa tarkoitetuista seikoista.

— —

20 §

Hyödyntämismaksu

Hyödyntämisluvan haltija on velvollinen suorittamaan Energiavirastolle hyödyntämismaksun oikeudesta talousvyöhykkeen tuulienergian hyödyntämiseen. Hyödyntämismaksu on luvanhaltijan kilpailutukseen antamaan ~~voittaneeseen~~ tarjoukseen sisältynyt ~~vä~~ tarjottu hyödyntämismaksu. Velvollisuutta hyödyntämismaksun maksamiseen ei kuitenkaan ole, jos luvanhaltijan ~~voittaneeseen~~ tarjoukseen sisältyvä tarjottu hyödyntämismaksu on ollut nolla.

— —

4 luku

Erinäiset säännökset

32 §

Muutoksenhaku

Energiaviraston 5 §:n ~~4~~3 momentissa tarkoitettuun kilpailutuksen tulosta koskevaan päätökseen, 10 §:n 1 momentissa tarkoitettuun osallistumisvakuuden vapauttamista koskevaan päätökseen, 11 §:ssä tarkoitettuun kilpailutuksen ulkopuolelle sulkemista koskevaan päätökseen ja 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuun edistämisvakuuden vapauttamista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen 5 §:n ~~4~~3 momentissa tarkoitetussa kilpailutuksen tulosta koskevassa asiassa ja 11 §:ssä tarkoitetussa kilpailutuksen ulkopuolelle sulkemista koskevassa asiassa

saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).
— —

2 Perustelut

4 §. *Kilpailutuksen järjestäminen*. Lakiesityksestä poistettaisiin 2 momentti, jonka mukaan jos kilpailutuksen voittaja ei hae hyödyntämislupaa 16 §:n 1 momentissa tarkoitetussa määräajassa, Energiavirasto voi päätöksellään järjestää saman talousvyöhykkeen merituulivoima-alueen kilpailutuksen kerran uudelleen. Säännöksen poiston tarve johtuu siitä, että toiseksi tulleelle annettaisiin mahdollisuus hakea hyödyntämislupaa, jos voittaja ei sitä hakisi. Muutostarve liittyy siihen, että esitetyssä mallissa on tarkoituksena, että valtioneuvosto päättää kilpailutettavien alueiden määrästä ja aikataulusta. Kilpailutuspäätöksestä siihen, että toiseksi tullutkaan ei hae hyödyntämislupaa, voi muutoksenhakujen realisoituessa kulua vuosia. Tällöin ei olisi enää tarkoituksenmukaista, että Energiavirasto tekisi uudelleenkilpailuttamisharkinnan. Jos sekä voittaja että toiseksi tullut jättäisi hakematta hyödyntämislupaa, kertoisi tämä todennäköisesti siitä, että alueessa tai markkinatilanteessa on jotain sellaista, mikä ei puolla alueen kilpailuttamista heti uudelleen. Tällöin olisi tarkoituksenmukaisempaa, että valtioneuvosto tekee harkinnan alueen kilpailuttamisesta uudelleen ja kilpailutuksen aikataulusta.

5 §. *Kilpailutusmenettely*. Kilpailutusmenettelyä koskevaa pykälää olisi tarpeen muuttaa sekä liittyen toiseksi tulleen oikeuteen hakea hyödyntämislupaa, että liittyen kerralla voitettavien kilpailutusten rajoituksen poistoon.

Ehdotettua 1 momenttia muutettaisiin ensinnäkin siten, että siinä huomioitaisiin myös kilpailutuksessa toiseksi tulleen määrittäminen. Uuden ehdotuksen mukaan kilpailutusmenettelyssä Energiavirasto määrittäisi kilpailutuksen voittajan ja toiseksi sijoittuvan vertaamalla tarjousten hinta-laatusuhdetta siten, että tarjoajat saavat pisteitä sekä tarjoamastaan hyödyntämismaksusta että laadullisista tekijöistä. Muutos on tarpeen, jotta kilpailutuksen lopputulosta koskevassa päätöksessä olisi samalla tarkkuudella tiedot sekä voittajasta että toiseksi tulleesta, koska molemmat voivat yhtä lailla saada hyödyntämisluvan. Myös muutoksenhakuun liittyvien oikeuksien vuoksi on tärkeää, että toiseksi sijoittuneen valinnan perusteisiin on mahdollisuus hakea oikaisua ja valittaa. Toiseksi tullut kun voi myöhemmässä vaiheessa saada oikeuden hyödyntämislupaan. Ehdotukseen liittyen on kuitenkin huomioitava, että Energiavirasto voi määrittää toiseksi sijoittuvan vain, jos myös toiseksi tullut täyttää osallistumisen edellytykset (7 §) eikä sitä ole suljettu pois kilpailutuksesta (11 §). Nämä edellä sanotut minimivaatimukset on täytettävä, jotta voi päätyä ensimmäiselle tai toiselle sijalle ja siten saada mahdollisuuden hyödyntämislupaan.

Toisekseen ehdotetusta 1 momentista poistettaisiin säännös, jonka mukaan jos samanaikaisesti järjestettäisiin yhtä useamman talousvyöhykkeen merituulivoima-alueen kilpailutus, yksi tarjoaja voisi kuitenkin voittaa vain yhden kilpailutuksen. Kyseessä on toinen niistä pykälämuutoksista, joita työ- ja elinkeinoministeriöltä nimenomaisesti pyydettiin.

Ehdotettujen 1 ja 2 momentin väliin lisättäisiin uusi 2 momentti, niin että ehdotettu 2 momentti siirtyisi 3 momentiksi. Uuteen 2 momenttiin sisältyisi uusi voittamista koskeva rajaus. Sen mukaan, jos samanaikaisesti järjestettäisiin yhtä useamman talousvyöhykkeen merituulivoima-alueen kilpailutus, voisi yhteisö, yritys tai niiden ryhmittymä voittaa: 1) vain yhden kilpailutuksen, jos yhteisöllä, yrityksellä tai sen konserniyrityksellä, tai tarjoajan ollessa ryhmittymä, sen muodostavilla yhteisöillä, yrityksillä tai niiden konserniyrityksillä, on yksin tai yhdessä kaksi hyödyntämislupaa sellaisille talousvyöhykkeen merituulivoima-alueille, joilla ei ole otettu tuulivoimapuistoa suunniteltuun käyttöönsä; 2) korkeintaan kaksi kilpailutusta, jos yhteisöllä, yrityksellä tai sen konserniyrityksellä, tai tarjoajan ollessa ryhmittymä, sen muodostavilla yhteisöillä, yrityksillä tai niiden konserniyrityksillä, on yksi hyödyntämislupa sellaiselle talousvyöhykkeen merituulivoima-alueelle, jolla ei ole otettu tuulivoimapuistoa suunniteltuun käyttöönsä.

Muutos olisi tarpeen, jotta varmistetaan, että kilpailutusmalliin sisältyvät tavoitteet hankkeiden toteutumistodennäköisyyden turvaamisesta ja valtion yhteen hankekehittäjään kohdistuvan riskin lieventämisestä toteutuvat. Ilman muutoksia esimerkiksi hankekehittäjä, jolla olisi kaksi hyödyntämislupaa, voisi voittaa kerralla kolme aluetta (oikeutta hakea hyödyntämislupaa) lisää. Siten samalle hankekehittäjälle voisi päätyä huomattava osa todennäköisesti koskaan kilpailutettavista alueista, jolloin yksittäisen hankkeen toteutumistodennäköisyys madaltuisi ja toisaalta valtion yhteen toimijaan kytkeytyvä riski kasvaisi. Mikäli muutosta ei tehtäisi, menettäisi merkitystään vastaava 7 §:n 2 momentin rajaus, jonka mukaan kolme hankekehityksessä olevaa hyödyntämislupaa estää kilpailutukseen osallistumisen.

Muutoksen käsitteet vastaisivat 7 §:n 2 momentin ja sen perustelujen käsitteitä. Momentin 1 kohdan ilmauksen ”yksin tai yhdessä” johdosta esimerkiksi sellainen yritys ei voisi voittaa kuin yhden kilpailutuksen, jolla on yksi hyödyntämislupa, jos kyseisen yrityksen emoyhtiöön kuuluvalla toisella tytäryhtiöllä olisi toinen hyödyntämislupa. Samoin ryhmittymän tapauksessa ryhmittymä ei voisi voittaa kuin yhden kilpailutuksen, jos esimerkiksi yhden ryhmittymään kuuluvan yrityksen konserniyrityksellä olisi yksi hyödyntämislupa, ja toisen ryhmittymään kuuluvan yrityksen konserniyrityksellä olisi myös yksi hyödyntämislupa.

Ehdotettu 2 momentti siirtyisi 3 momentiksi ja sitä muutettaisiin siten, että 2 ja 4 kohtaan lisättäisiin käsitteen voittaja rinnalle toiseksi sijoittuva. Siten momentin 2 kohdan mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarjottavalle hyödyntämismaksulle minimitaso, jonka alittavalla tarjouksella ei voisi voittaa kilpailutusta tai sijoittua siinä toiseksi. Siten hyödyntämismaksu ei voisi alittaa minimitasoa myöskään siinä tapauksessa, että hyödyntämisluvan saisi kilpailutuksessa toiseksi tullut. Momentin 4 kohdan mukaan puolestaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää voittajan ja toiseksi sijoittuvan ratkaisusta tasatilanteessa. Myös tilanteessa, jossa esimerkiksi voittaja olisi selvä mutta kaksi seuraavaa olisivat saaneet samat pisteet, tarvittaisiin ratkaisutapa.

Ehdotettu 3 momentti siirtyisi muutosten johdosta 4 momentiksi.

6 §. *Tarjous*. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan jos samanaikaisesti järjestetään yhtä useamman talousvyöhykkeen merituulivoima-alueen kilpailutus ja tarjoaja osallistuu useamman alueen kilpailutukseen, tarjouksessa on ilmoitettava alueiden ensisijaisuusjärjestys vain siinä tapauksessa, jos tarjoajaa osallistuu useamman alueen kilpailutukseen, kuin se 5 §:n 2 momentin rajauksen mukaan voisi voittaa. Säännös olisi tarpeen, jotta tarjoajan tulisi ilmoittaa ensisijaisuusjärjestys vain siinä tilanteessa, jossa se voisi joutua tilanteeseen, jossa se ei voi voittaa kaikkia kilpailutuksia, joihin se osallistuu. Jos tarjoaja sijoittuisi kahden kilpailutuksen vertailussa ensimmäiseksi, mutta voisi voittaa vain yhden, tulisi voitto määrittää sillä perusteella, mikä on tarjoajan ilmoittama ensisijaisuusjärjestys.

9 §. *Osallistumisvakuus*. Esitetystä 1 momentista poistettaisiin säännös, jonka mukaan jos osallistuja osallistuu useampaan samanaikaisesti järjestettävään kilpailutukseen, osallistujan ei tarvitsisi asettaa kuin yksi osallistumisvakuus. Poisto olisi tarpeen, koska 5 §:n 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi rajoitus, jonka mukaan kerralla voi voittaa vain yhden kilpailutuksen. Koska samaan aikaan voisi voittaa useamman kilpailutuksen, myös joka kilpailutuksessa tulisi olla oma osallistumisvakuus, jotta osallistumisvakuuden tarkoitus kunkin hankkeen edistämisessä ja siihen sitoutumisesta täyttyisi.

10 §. *Osallistumisvakuuden vapauttaminen ja realisointi.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 3 kohta siten, että momentin 3 kohta siirtyisi 4 kohdaksi. Uuden 3 kohdan mukaan Energiaviraston olisi vapautettava toiseksi sijoittuneen 16 §:n mukaisesti asettama uusi osallistumisvakuus, kun 18 §:ssä tarkoitettu edistämisvakuus on annettu. Ehdotus liittyy siihen, että 16 §:ään ehdotetaan toiseksi tulleelle velvoite asettaa uusi osallistumisvakuus, jos se saa oikeuden hakea hyödyntämislupaa. Myös tämä uusi osallistumisvakuus tulisi vapauttaa ihan samalla tavalla, kuin jos hyödyntämisluvan olisi saanut ja edistämisvakuuden asettanut ensimmäiseksi tullut.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että toiseksi tulleen asettaman uuden osallistumisvakuuden realisointiin sovellettaisiin samaa menettelyä, kuin voittajan osallistumisvakuuden realisointiin. Voittajan osallistumisvakuus siis realisoidaan esimerkiksi silloin, jos se ei hae ja saa hyödyntämislupaa ja siten aseta edistämisvakuuttakaan. Jos kuitenkin toisen osallistumisvakuuden asettanut toiseksi sijoittunut hakee hyödyntämislupaa, saa sen ja asettaa edistämisvakuuden, se saa osallistumisvakuuden takaisin – ja jos ei, osallistumisvakuus realisoidaan.

13 §. *Kilpailutuksen keskeyttäminen.* Pykälään tehtäisiin tekninen muutos, jossa lakiviittaus 5 §:n 2 momenttiin muutettaisiin viittaukseksi 5 §:n 3 momenttiin kyseisen pykälän uuden momenttijaon mukaisesti.

15 §. *Hyödyntämisluvan myöntäminen.* Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin tekninen muutos, jossa lakiviittaus päivitettäisiin vastaamaan 5 §:n uutta momenttijakoa. Lisäksi pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jonka mukaan mitä kyseisessä pykälässä säädetään kilpailutuksen voittajasta, sovelletaan myös kilpailutuksessa toiseksi sijoittuneeseen, jos sillä on oikeus hakea hyödyntämislupaa 16 §:n mukaisesti. Lisäyksen seurauksena toiseksi tullut voisi hakea hyödyntämislupaa samalla tavalla kuin voittaja, jos voittaja olisi jättänyt hakematta hyödyntämislupaa määräajassa. Toiseksi tulleen tulisi siis muun ohella täyttää vaatimus, jonka mukaan lupa voidaan sille myöntää, jos ei ole ilmennyt, sen kyky toimia kilpailutukseen annetun tarjouksen mukaisesti olisi olennaisesti heikentynyt. Jos toiseksi tullut on ryhmittymä, hyödyntämislupa voitaisiin myös myöntää pelkästään kaikista ryhmittymän jäsenistä muodostetulle yritykselle tai yhteisölle.

16 §. *Hyödyntämislupahakemus.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että se koskisi vain kilpailutuksen voittajaa. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti siten, että nykyiset 2 ja 3 momentti siirtyisivät 3 ja 4 momenteiksi. Uusi 2 momentti antaisi toiseksi kilpailutuksessa tulleelle mahdollisuuden hakea hyödyntämislupaa, jos ensimmäiseksi tullut ei sitä hakisi määräajassa. Kyseessä on toinen niistä pykälämuutoksista, joita työ- ja elinkeinoministeriöltä nimenomaisesti pyydettiin.

Uuden 2 momentin mukaan, jos voittaja ei hakisi lupaa 1 momentissa tarkoitetussa ajassa (4kk), työ- ja elinkeinoministeriön tulisi ilmoittaa viipymättä kilpailutuksessa toiseksi sijoittuneelle mahdollisuudesta hakea hyödyntämislupaa. Jos toiseksi sijoittunut haluaisi hakea hyödyntämislupaa, sen olisi viimeistään kuuden kuukauden kuluttua ilmoituksen tiedoksisaannista haettava lupaa ja asetettava uusi osallistumisvakuus Energiaviraston hyväksi. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää erittäin tärkeänä ehdotetun kilpailutusmallin toimivuuden kannalta, että toiseksi tulleella olisi mahdollisimman samat vakuusvaatimukset, kuin ensimmäiseksi tulleella. Ei olisi tasapuolista, että toiseksi tulleen ei tulisi täyttää osallistumisvakuusvaatimuksia, vaikka voittajan olisi ne tullut samassa tilanteessa täyttää. Toiseksi tulleen alkuperäinen osallistumisvakuus on jo vapautettu, joten sen tulisi asettaa uusi. Siten olisi vakuus turvaamassa sitoutumista hankkeen edistymiseen. Hyödyntämisluvan hakemisesta voi kulua kohtuullinen aika siihen, että edistämisvakuus on asetettu, joten olisi tasapuolista ja hankkeen edistämisen varmistamiseksi tarpeellista, että tällä välillä on vakuus asetettu riippumatta siitä, onko luvanhakija voittaja vai toiseksi sijoittunut. Toiseksi tullut joutuisi maksamaan uuden vakuuden kustannukset, mutta verrattuna voittajaan, joka joutuu ylläpitämään osallistumisvakuutta kilpailutuspäätöksen mahdollisen muutoksenhaun ajan, ei vaatimus olisi kohtuuton.

Koska muutoksenhaun myötä kilpailutuksesta voi olla aikaa ja toiseksi tulleen voi olla vaikea ennakoida, saako se mahdollisuuden hakea hyödyntämislupaa, olisi kohtuullista jättää sille pidempi aika (6kk) hakea hyödyntämislupaa, kuin voittajalle (4kk). Edelleen momentin mukaan vakuuden tulisi olla voimassa siihen asti, että 18 §:ssä tarkoitettu edistämisvakuus on asetettu. Tämä vaatimus olisi sama, kuin voittajallakin on 9 §:n 2 momentissa. Muutoin toiseksi tulleen uuteen osallistumisvakuuteen sovellettaisiin 9 §:ää.

17 §. *Hyödyntämisluvan ehdot*. Ehdotuksen 1 momentin terminologiaa muutettaisiin 1 ja 2 kohdasta siten, että puhuttaisin kilpailutuksen voittaneen tarjouksen sijasta hakijan antamasta tarjouksesta. Siten terminologia sopisi sekä tilanteeseen, jossa hyödyntämisluvan hakija on voittaja kuin tilanteeseen, jossa hakija on kilpailutuksessa toiseksi sijoittunut.

20 §. *Hyödyntämismaksu.* Ehdotuksen 1 momentin terminologiaa muutettaisiin siten, että siinä ei puhuttaisi voittaneesta tarjouksesta. Uuden 1 momentin mukaan hyödyntämismaksu olisi luvanhaltijan kilpailutukseen antamaan tarjoukseen sisältynyt tarjottu hyödyntämismaksu. Velvollisuutta hyödyntämismaksun maksamiseen ei kuitenkaan ole, jos luvanhaltijan tarjoukseen sisältyvä tarjottu hyödyntämismaksu on ollut nolla.

32 §. *Muutoksenhaku.* Ehdotuksen 1 ja 2 momentin lakiviittaukset muutettaisiin vastaamaan 5 §:n uutta momenttijakoa.

JAKELU Eduskunnan talousvaliokunta

TIEDOKSI TEM/OHJY